

**«ПРОФЕСОР ОЛЬГА
ЗАСТАВЕЦЬКА - ВЧЕНА,
ПЕДАГОГ, ОРГАНІЗАТОР
ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ»
(ДО 70-ОЇ РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ ВЧЕНОЇ)**

**Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

**27 квітня 2023
року, Тернопіль**

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Тернопільський обласний краєзнавчий музей
Тернопільський відділ Наукового товариства імені Шевченка
Тернопільський відділ Українського Географічного Товариства

**Всеукраїнська науково-практична конференція
«ПРОФЕСОР ОЛЬГА ЗАСТАВЕЦЬКА - ВЧЕНА, ПЕДАГОГ,
ОРГАНІЗАТОР ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ »
(до 70-ої річниці від дня народження вченої)**

Збірник матеріалів

**Тернопіль
27 квітня 2023 року**

УДК 911

Редакційна колегія: Заставецька Л.Б., Заставецький Т.Б.,
Мариняк Я.О., Стецько Н.П.

Рекомендовано до друку вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 10 від 30 травня 2023 року)

«Професор Ольга Заставецька - вчена, педагог, організатор географічної науки» (до 70-ої річниці від дня народження вченої): збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27 квітня 2023 року, м. Тернопіль. ТНПУ ім. В. Гнатюка / Ред. кол.: Заставецька Л.Б., Заставецький Т.Б., Мариняк Я.О., Стецько Н.П. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. 344 с.

Збірник містить тези доповідей за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Професор Ольга Заставецька - вчена, педагог, організатор географічної науки», що відбулась 27 квітня 2023 року на базі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Для всіх, кого цікавлять актуальні проблеми географії та географічної освіти.

УДК 911

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей, а також за те, що матеріали не містять даних, які не підлягають відкритій публікації.

© Колектив авторів, 2023
© ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2023

Список використаних джерел

1. Miedzinski et al. Assessing Environmental Impacts of Research and Innovation Policy. Study for the European Commission, Brussels. (2013) doi.org/ 10.2777/64779
2. Барна І. ОВД як механізм забезпечення екологічної безпеки. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Географія*. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. № 1 (Вип. 46). С. 215-224. doi.org/10.25128/2519-4577.19.2.27
3. Антонюк У. В., Джуган В. О. Правове регулювання оцінювання впливу на довкілля в Україні. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/35/541/1149-1?inline=1> (дата звернення: 15.04.2023).
4. Єндрюшка Є., Алексеєва Є., Скрильніков Д. Оцінка впливу на довкілля та участь громадськості: аналітичний порівняльний огляд європейського й українського законодавства та рекомендації щодо впровадження європейських стандартів в Україні. Львів : ЕПЛ, 2013. 96 с. URL: <http://www.irf.ua/files/ukr/programs/euro/eu-2013-10-21.pdf> (дата звернення: 11.02.2023).

СУЧАСНИЙ СТАН ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ ЧЕРВОНОГРАДСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Войтків П. С., Іванов Є. А., Дзядик П. М.

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

petro.voytkiv@lnu.edu.ua, yevhen.ivanov@lnu.edu.ua,

pavlo.dziadyk@lnu.edu.ua

Червоноградський район розташований на північному заході Львівської області. До складу новоствореного району увійшли території Радехівського, Сокальського, частини Кам'янка-Бузького (Добротвірська селищна громада), частини Жовківського (північно-східні території: Боянецька і Купичвільська сільські ради, увійшли у Великомоствівську міську громаду) районів, міста Червоноград і

Соснівка та селище Гірник [6].

Червоноградський район поділений вздовж річки Західний Буг на Західно-Східноєвропейські рівнини, які відносять до фізико-географічних країн [1, 3]. Північну височинну частину району (по широті м. Червоноград) відносять до Західноукраїнської провінції широколистяних лісів, а південну рівнинну – до Поліської провінції зони мішаних лісів.

В межах району виділяють такі фізико-географічні області: північну частину району відносять до Люблінської і Волинської височини, які відокремлені долиною р. Західний Буг, південно-східну частину – до Бузького Малого Полісся, а південно-західну частину – до Стирського Малого Полісся. В межах Люблінської височини виділяють природні райони Грубешівського міжпасмового Полісся і Сокальського пасма. Область Волинської височини поділено на райони Іваницького міжпасмового Полісся і Тартаківського пасма [1, 3]. Область Бузького Малого Полісся представлена Ратинським і Желдецьким Поліссям. В області Стирського Малого Полісся виокремлюють Радехівське окраїнне і Бузько-Бродівське Полісся [3].

Північна частина району розташована у зоні лісостепу, а південна – в зоні мішаних лісів. Дані території характеризуються як лісостеповою, так і лісовою рослинністю. Її розвитку тут сприяють кліматичні і ґрунтові умови, а також характер рельєфу. Велике значення у формуванні рослинності належить діяльності людини, яка винищує природну рослинність та звільнені площі використовує для культивування інших. Ліси, чагарники і луки використовують під сади і городи. Загальна частка лісів у районі становить понад 25 % території району. Більшість лісових масивів розміщені в межах Малого Полісся [4].

Рослинність у східній частині району представлена головно післялісовими луками, сільськогосподарськими насадженнями та лісами у породному складі яких переважають сосна, дуб, граб і вільха чорна. Соснові ліси представлені насадженнями як природного, так і штучного походження. Серед деревного складу лісів на Люблінській і Волинській височинах переважають граб, дуб, вільха, береза і липа; на Малому Поліссі – сосна, вільха, береза, ялина та осика. Грабово-дубові ліси

ростуть на опідзолених чорноземах, соснові – на піщаних дюнах і торфовищах. У грабово-дубових лісах підлісок багатий на ліщину, крушину, трав'яний покрив досить строкатий [4].

Лісовий покрив є важливим компонентом ландшафту, відповідальним за збереження інших його складових – рельєфу, ґрунтів, поверхневих і підземних вод, фауни та атмосферного повітря. Величезним є екологічний вплив лісових екосистем на стан природного середовища загалом, на характер, інтенсивність і спрямованість екзогенних процесів, умови проживання людини тощо [2].

Ліси Червоноградського району розміщені нерівномірно. Їхній розподіл залежить від природних умов, насамперед геологічної будови, форм рельєфу, кліматичних умов, а також господарського використання природних ресурсів – землеробства, видобування корисних копалин, розташування і функціонування поселень і доріг. Більша частка лісистості виявлена в межах територій, які віднесені головно до Малого Полісся, тобто у південній, центральній і східній частинах району, а також фрагментарно в межах Сокальського і Тартаківського пасм. Менше 20 % від загальної площі лісовкритих земель спостерігаємо у північно-західній, північній і північно-східній частинах району дослідження.

Загалом, ліси та інші лісовкриті землі Червоноградського району займають площу 76 249,94 га або 25,44% від загальної площі. Найбільші їхні площі спостерігаємо в межах Радехівської (16 694,8 га), Белзької (12 940,9 га) міських громад та Лопатинської селищної громади (12 237,7 га), а найменші – в межах Червоноградської (6 191,6 га) міської і Добротвірської (7 883,2 га) селищної громади.

Найвища частка лісів та інших лісовкритих земель у районі припадає на Добротвірську селищну (39,45 %) і Великомоствівську міську громади (35,07 %). Значні показники властиві для Лопатинської (29,91 %), Белзької (27,77 %) і Червоноградської (27,14 %) громад. Найнижчу частку цих земель виявлено у Сокальській міській громаді (13,81 % (табл. 1, рис. 1).

Таблиця 1

Ліси та інші лісовкриті землі адміністративних утворень
Червоноградського району [6]

Територіальні громади	Загальна площа, га	Площа лісів та інших лісовкритих земель, га	Частка лісів та інших лісовкритих земель від загальної площі, %
Белзька міська	46 602,91	12940,90	27,77
Великомостівська міська	31 178,37	10933,34	35,07
Сокальська міська	67 529,98	9326,47	13,81
Червоноградська міська	22 810,74	6191,57	27,14
Радехівська міська	70 682,20	16694,75	23,62
Лопатинська селищна	40 916,80	12237,70	29,91
Добротвірська селищна	19 982,30	7883,20	39,45
<i>Разом</i>	<i>299 703,30</i>	<i>76249,94</i>	<i>25,44</i>

Частка лісистості для найменших адміністративних утворень у районі має такий розподіл:

– найбільш залісненими (понад 50 %) є території Нововитківської (62,67 %), Нивицької (61,23 %), Яструбичівської (57,40 %), Поздимирської (54,92 %), Березівської (52,46 %) сільських рад (колишній Радехівський район), Незнанівської (56,6 %), Стародобротвірської (41,5 %) сільських рад (колишній Кам'янка-Бузький район) (рис. 2);

– лісистість від 40 до 50 % – в межах Сілецької (46,37 %), Хлівчанської (45,36 %), Двірцівської (42,36 %) сільських рад і Великомоствівської (41,53 %) міської ради (колишній Сокальський район), а також Немилівської (48,02 %) сільської ради (колишній Кам'янка-Бузький район);

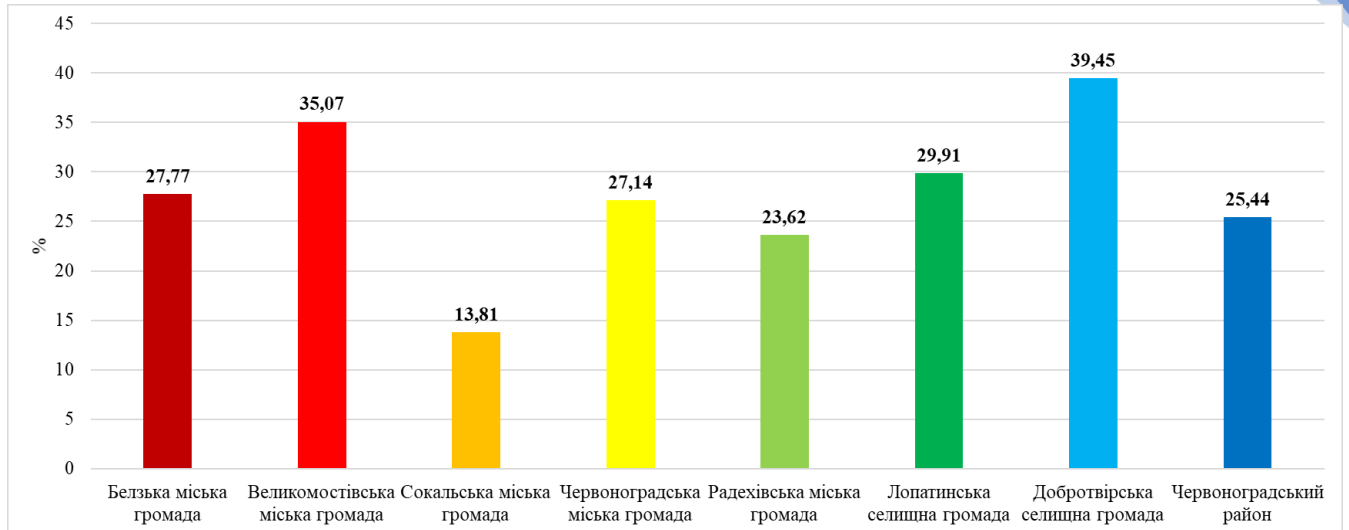

Рис. 1. Частка лісів та інших лісовкритих земель по громадах Червоноградського району

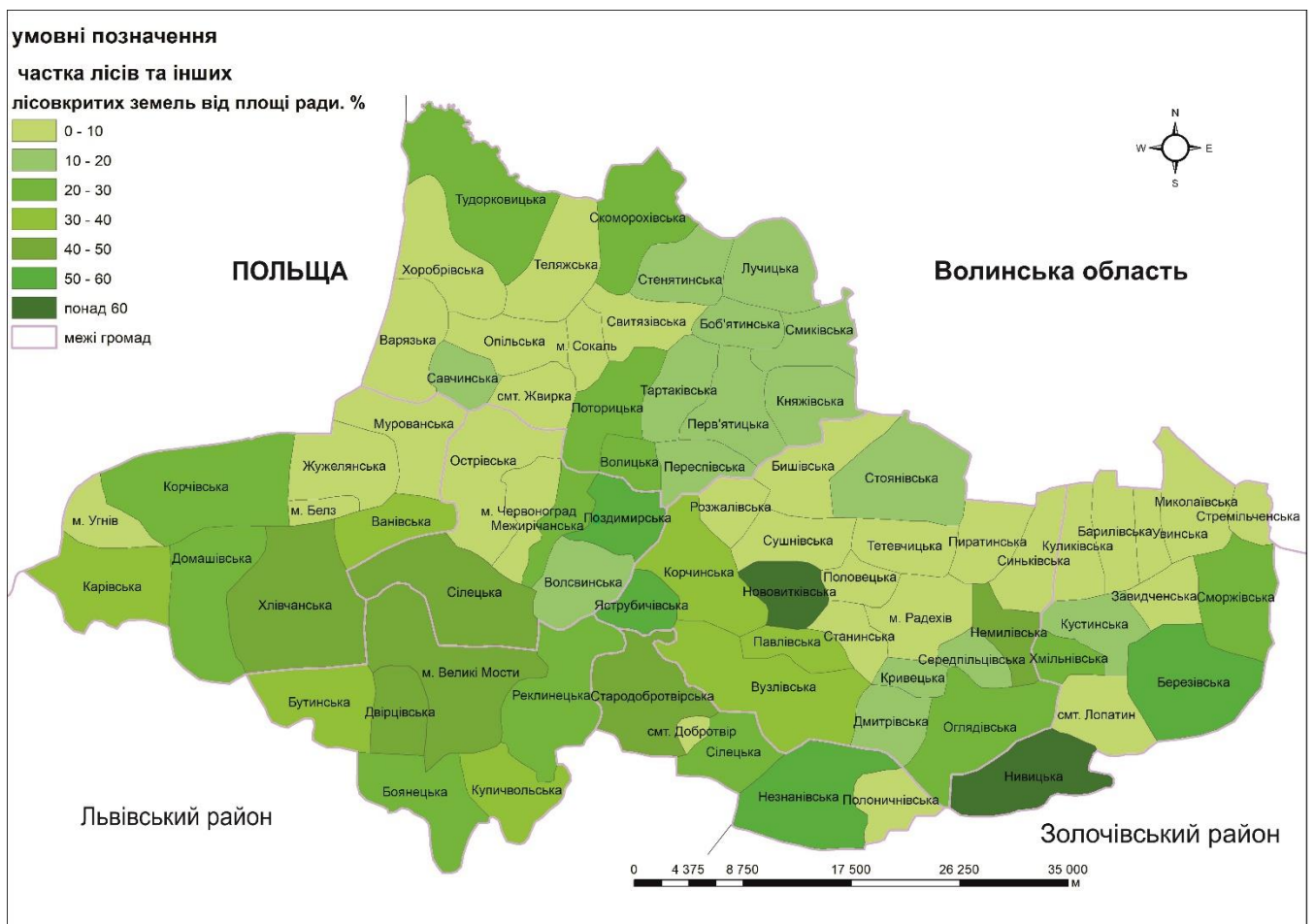

Рис. 2. Ліси та інші лісовкриті землі Червоноградського району

– лісистість від 30 до 40 % – в межах Вузлівської (31,72 %), Корчинської (31,10 %), Корчинської (31,10 %) і Павлівської (30,30 %) (колишній Радехівський район), Ванівської (35,23 %), Карівської (35,11 %), Бутинської (30,90 %) (колишній Сокальський район), а також Купичвольської (37,58 %) (колишній Жовківський район) сільських рад;

– найменш заліснені площі Пиратинської (2,38 %), Свитязівської (2,38 %), Розжалівської (2,12 %), Синьківської (2,00 %), Мурованської (1,66 %), Барилівської (1,00 %), Жужелянської (0,97 %), Куликівської (0,97 %) Сушнівської (0,91 %), Опільської (0,65 %), Острівської (0,62 %) і Стремільченської (0,18 %), сільських рад, а також селищної ради Жвирки (1,19 %) та міських рад Сокаля (1,36 %), Угніва (0,73 %), Радехова (0,59 %) та Белза (ліси відсутні).

Загалом, територія Червоноградського району досить добре забезпечена лісовими землями, однак їхній розподіл є нерівномірним. Значні ареали лісів та інших лісовкритих земель маємо у південній, південно-західній частинах, і фрагментами у центральній і північній частинах району. Суттєво нижчі показники лісистості у північно-західній і північно-східній частинах району.

Серед оптимізаційних заходів щодо раціонального використання лісів пропонуємо посилити контроль щодо їх вирубки, збереження існуючих ареалів лісів та висаджування нових, а також переведення частини лісів та інших лісовкритих площ у місцях, де вони поширені суцільними ареалами, у категорії земель природоохоронного і рекреаційного призначення.

Список використаних джерел

1. Геоєкологія Львівської області : монографія / Ю. Андрейчук, Л. Безручко, В. Біланюк та ін. / за заг. ред. Є. Іванова. Львів: Простір-М, 2021. 606 с.
2. Земельні ресурси України / за ред. В. В. Медведєва, Т. М. Лактіонової. К., 1998. 150 с.
3. Природні ресурси Львівщини / Матолич Б. М., Ковальчук І. П., Іванов Є. А. та ін. Львів: ПП Лукашук В.С., 2009. 120 с.
4. Стасюк І. І. Сокальщина. Природа і господарство. Львів. ВТНЛ. 1999. 52 с.

5. Фондові матеріали головного управління Держгеокадастру у Львівській області по земельних ресурсах. Форма 6-зем за 2008, 2020 рр.

6. Червоноградський район. Вікіпедія: [електронний ресурс]. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Червоноградський_район.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЗОВИХ РОДОВИЩ УКРАЇНИ

Герасимчук В.Є., Сивий М.Я.

*Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна*

viktoriiaherasymchuk@gmail.com, syvyjm@ukr.net

Природний газ — ресурс, від якого залежить добробут українців. Проте отримати цей ресурс непросто. Видобуток вуглеводнів вимагає чималих коштів та часу. До того ж, ситуація на світовому ринку енергоресурсів змушує задуматися, коли саме вигідніше нарощувати видобуток.

З метою виявлення основних проблем нами було досліджено сучасний стан родовищ природного газу в Україні та перспективи його розвитку.

Станом на 01.01.2021 року в Україні нараховується 402 об'єкти обліку (родовища природного газу та перспективні газові площі), більша частина з яких є комплексними: 111 газових, 18 нафтогазових та газонафтових, 155 газоконденсатних, 115 нафтогазоконденсатних, 3 газоконденсатнонафтових.

Державним балансом запасів корисних копалин України обліковуються балансові (видобувні) запаси природного газу (вільного+розчиненого+газ центрально-басейнового типу) в кількості 719064 млн м³; з невизначеним промисловим значенням – 373103 млн м³, позабалансові запаси – 11097 млн м³. Слід зазначити, що 94% запасів газу зосереджені на 443 об'єктах суші, а 6,0% - на 15 родовищах шельфу Азовського і Чорного морів.

У промисловій розробці знаходиться 285 родовищ з балансовими (видобувними) запасами природного газу 618719 млн м³. Підготовлені до промислового освоєння 22 об'єкти з балансовими (видобувними)

**Збірник наукових праць
за матеріалами**

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ПРОФЕСОР ОЛЬГА ЗАСТАВЕЦЬКА - ВЧЕНА,
ПЕДАГОГ, ОРГАНІЗАТОР ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ»
(до 70-ої річниці від дня народження вченої)**

27 квітня 2023 року, м. Тернопіль, Україна

Матеріали друкуються в авторській редакції. За точність викладеного матеріалу
відповідальність несуть автори

Комп'ютерна верстка : *Тарас Заставецький*

Контактна інформація організаційного комітету:
46018, Україна, м. Тернопіль, вул.Кривоноса, 2, географічний факультет,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
E-mail:zast.lesia@gmail.com